

Yaz Ortası Günü – 77 Buçuk Ot

Автор(и): Растителна защита
Дата: 22.06.2016 Брой: 6/2016

Enyovden bayramı, Slav folklor gelenekleriyle ilişkilidir ve diğer Slav halklarının, benzer ritüellerle bağlantılı olduğu adetlerinde çok kesin benzerliklere sahiptir: ateş yakmak ve üzerinden atlamak, samandan bir bebek yakmak, bereket için fal bakmak, nehirlerde yıkanmak, otlar toplamak ve çiftleri çelenklerle süslemek. Enyovden'de, özellikle gün doğumunda, çeşitli otların ve şifalı bitkilerin en büyük iyileştirici gücüne sahip olduğuna inanılır. Kış için toplanan otlar "77 buçuk" çeşit olmalıdır – tüm hastalıklar ve "ismi olmayan hastalık" için. Bu otlardan biri de Mursal çayıdır (Sideritis scardica Griseb.), ülkede nesli tehlikede statüsüne sahip bir Balkan endemik türü olup, dünya çapında uzun ömürlülük bitkisi olarak bilinir.

Bulgaristan, Avrupa'nın en büyük tıbbi bitki üreticisi ve ihracatçısıdır ve dünyada altıncı sırada yer alır. Gayriresmi verilere göre, tıpta kullanılan 250 tıbbi bitki türünden ülkede 100.000 tondan fazla toplanmakta ve büyük bir kısmı ihraç edilmektedir. Bulgaristan'da elde edilen tıbbi bitki miktarlarının yaklaşık %50'si kültür bitkilerinden gelmektedir. Tarım ve Gıda Bakanlığı'nın yıllık

raporlarına göre, yabani meyvelerin, tıbbi bitkilerin ve mantarların toplandığı sertifikalı organik alanlar 2014 yılında 694.251 hektara ulaşmış olup, bu bir önceki yıla göre 16.226 hektar daha fazladır. Organik tarım alanındaki yeni Avrupa mevzuatının uygulanmasından bu yana (2009), yabani yetişen ürünlerin (mantarlar, tıbbi bitkiler ve yabani meyveler) kapladığı alanlar 2009'da 401.425 hektardan 2013'te 678.025 hektara yükselmiştir.

Yaşlanmayı yavaşlatma özellikleriyle dünya çapında tanınan uzun ömürlülük bitkisi de ülkemizin bitki çeşitliliğinin bir parçasıdır. Haziran ve Temmuz aylarında Rodop ve Pirin Dağları, 1.400 ila 2.200 metre rakımlarda dağılım gösteren Mursal çayının limon sarısı çiçekleriyle renklenir.

Mursal Çayı

Mursal çayı (*Sideritis scardica* Grisb.), Bulgaristan'ın Kırmızı Veri Kitabı'na, ülkede nesli tehlikede olan bir Balkan endemiği statüsüyle dahil edilmiştir. 1942'den 2002'ye kadar korunan bitki türleri arasında listelenmiştir. Şu anda, tür özel bir koruma ve kullanım rejimine tabidir ve doğal habitatlardan toplanması yasaktır.

Bulgaristan'da Orta ve Güney Pirin, Rodop Dağları'nın Mursal kesimi, Rzhana Dağı ve Slavyanka Dağı'nda (Alibotuş) dağılım gösterir. Ayrıca Yunanistan, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti ve Arnavutluk'taki bazı dağlarda da bulunur.

Pirin çayı (*Sideritis scardica*), 50 cm yüksekliğe ulaşabilen, Lamiaceae familyasından çok yıllık otsu bir bitkidir. Çiçekleri sarımsı renktedir ve başak benzeri çiçek durumlarında, limon sarısı, kağıtsı braktelerin koltuğunda halkalar halinde düzenlenmiştir. Ayrıca Mursal, Trigrad, Alibotuş ve Şar Dağı çayı olarak da bilinir. Aslında, *scardica* özgül epiteti, onu bulan ve tanımlayan Göttingen'li botanikçi August Grisebach tarafından verilen, Şar Dağı'nın Latince adı olan *Scardus*'tan gelmektedir.

Tanenler ve uçucu yağlar, demir, çinko, sodyum, magnezyum, bakır, kobalt içerir. Yüksek flavonoid içeriği nedeniyle antibakteriyel ve antioksidan etkilere sahiptir.

Mursal çayının doğal habitatlardan toplanması 2016 yılında yasaklanmıştır.

Çevre ve Su Bakanı'nın emriyle, Pirin (Mursal) çayının (*Sideritis scardica* Grisb.) doğal habitatlardan, kişisel kullanım da dahil olmak üzere toplanması yasaklanmıştır. Şimdiye kadar, kısıtlama sadece yabani yetişen çayı içeren ticari faaliyetler için geçerliydi ve yasak kişisel kullanım için toplanan miktarlara – kişi başı günde 2 kilogram sap – uygulanmıyordu. Amaç, doğal habitatların durumunu iyileştirmek ve şifalı bitkinin korunması üzerindeki kontrolü güçlendirmektir. Kültür Mursal çayından elde edilen tıbbi bitkilerin satışı, ilgili belediye idaresi tarafından konum, alan ve üretilen tıbbi bitki miktarına ilişkin verileri içeren bir sertifika düzenlendikten sonra izinli kalmaktadır.

BSÇB – Smolyan, yetki alanlarında kontrolü sağlamak amacıyla, bölgelerinde Mursal çayı bulunan Bölge Orman Müdürlüğü – Smolyan, belediyeler, muhtarlıklar ve orman işletmelerine mektuplar göndermiştir. Tespit edilen ihlaller durumunda öngörülen para cezaları 100 ila 1.000 BGN arasında değişmekte olup, ilgili mülkiyet cezaları ise 500 ila 3.000 BGN arasındadır.